

K o r s h a g e n

gamla stuga på Skrefsta ägor. Riven på 1930-talet.

O perasångerskan och skådespelerskan Signe Hebbe 1837-1925 var dotter till den på sin tid kända författarinnan Vendela Hebbe 1803-99 som var gift med juristen och godsägaren J.K. Hebbe bosatt på Näsbyholm i Jönköpings län.

På grund av olyckliga affärstransaktioner rymde mannen 1837 till Förenade Staterna och lämnade hustrun ensam med tre små döttrar. Flyttade 1841 till Stockholm där hon blev medarbetare i Läsebiblioteket särskilt som översättarinna och i Aftonbladet, vars teater, musik och litteraturcritik hon författade eller övervakade. Hon gav vid denna tid ut flera talangfulla romaner och hennes författarskap var starkt påverkat av Love Almquist, visar fantasi, förtrogenhet med allmogen och kultur.

Vendela Hebbe bodde flera somrar med sina små flickor, Fanny, Teckla och Signe på sommarnöje hos

en av bönderna vid Hägelby.

I boken Signe Hebbes Minnen av Hildur Dixelius-Drettner berättas, att Signe hade inte alls någon lust att lära sig läsa. Trots till Signes motstånd mot att beträda det bokliga vetandets väg, så måste det ju en gång brytas.

Sommaren 1848 då familjen som vanligt bodde på Hägelby, beslöts det, att Signe som nu var 11 år skulle börja läsa för mor i Korshaga. Men att få henne dit var ej lätt.

Den alltid lika snälla, i sitt tålmod med den yngre system outtröttliga Teckla, fann dock på råd. Hon hade på något sätt lyckats komma över ett synnerligen enkelt litet fordon en träbotten med fyra skramlande hjul, på den erbjöd hon sig att draga Signe till mor i Korshaga.

Att skramla och skaka fram på den lilla lustiga vagnen smakade genast äventyr, och Signe var vunnna för

förslaget. För att inte hos läsaren uppväcka allt för stort medlidande med den snälla Tецкла

där hon i middagshettan strävar fram som draghäst över vägar och gården bort mot mor i Korshagas röda stuga, må den upplysningen givas att Signe Hebbe vid den tiden så till ytterlighet finlemmad, spröd och eterisk - "mager och spinkig" säger hon själv - att hon kallades "barnet utan kropp".

Och så steg då detta barn in till mor i Korshagen, och undervisningen tog omedelbart sin början. Signe Hebbe, minnes ej om mor i Korshaga hade några glasögon, men hon minnes, att hon hade något, som torde vara långt sällsyntare att finna hos en gammal backstugumma, som lär barn läsa, hon hade en pekpinne av elfenben. Den vann från första ögonblicket Signes stora intresse. Hon överraskade mor i Korshaga med den bestämda förklaringen, att hon aldrig skulle kunna lära sig läsa, om hon ej fick hålla pekpinnen i munnen. Och det fick hon. Om det nu var denna sällsynta respekt för folks egenart, som vann Signe Hebbes sympati, allt nog, hon och mor i Korshaga blevo från första stunden goda vänner, och den lilla eleven lärde sig de underliga figurer, som kallades bokstäver och för vilka hon hyst en så djup aversion, otroligt snart.

På sensommaren, då krusbären voro mogna i mor i Korshagas täppa var belöningen för god flit alltid en rast i krusbärsbuskarna, och än i dag väcker synen och än mer smaken av färska, röda och gröna krusbär hos Signe Hebbe alltid minnet av mor i Korshaga och hennes pekpinne av elfenben.

På hösten 1848 kunde Signe Hebbe tack vare egna och mor i Korshagas ansträngningar plockas in i syst-rarnas skola den Wallinska skolan i Stockholm.

Signes moder Vendela Hebbe hade många intima vänner. bland dem Esaias Tegner, Johan Love Almqvist skriver i ett brev till Vendela Hebbe i Hågelby följande:

"I hela mitt liv har ingenting av lyx för mig gått upp mot doften av björklöv, blåklint, kaffe och färska bullar, det var vad som mötte mig på Hågelby. Lyx har för mig aldrig varit poetisk - jag fann poesin tidigt i så helt andra värden."

I det stora, låga rummet med bjälvar i taket och snarutiga, blyinfattade fönster, där enriset alltid låg nyutstrött på golvet och björklövet doftade i den vitmenade stora spisen, minnes Signe Hebbe ofta Almqvist som gäst. Ofta kom han tillsammans med Lars Johan Lierta och Anomander utåående från Stockholm. Lierta körde oftast själv. Då var alltid kaffe-pannan prydd med en krans av blommor och matsedeln till middagen oftast stuvade abborrar och smultron med grädde.

Efter middagen packades aftonkaffet ned i en korg och så tågade sällskapet iväg efter dikesrenarna upp mot mors i Korshaga stuga, Almqvist beredvilligt bärande kaffekorgen. Vendela Hebbe oftast med sin gitarr.

Herman Sætherberg hade med sina systrar sitt sommarhem på Tuna gård i närheten och tillkallades ofta genom en överenskommen signal.

SIGNE HEBBE, operasångerska, utbildad i Berlin och Paris, vann hon stor berömmelse i Tyskland och Frankrike på 1860-talet, då hon gav gästroller vid de mest betydande scenerna.

Till hennes främsta roller hörde: Valentine, Alise, Pamina, Judinnan, Margareta i "Faust" och Leonora i "Fidelio"

Signe Hebbe anses vara störst som skådespelerska och kunde på ett uttrycksfullt sätt ge liv åt en roll. Som lärarinna inlade hon betydande förtjänster.

G. Almqvist

Årsmöte

Hembygdsgilletts årsmöte avhölls vid Trädgårdstorp fredagen den 2 mars.

Mötet öppnades av ordföranden Gunnar Lindström som också utsågs att leda årsmötets förhandlingar.

Till sekreterare valdes Ingela Larsson och till justeringsmän Lars Ström och Nils-Gunnar Holm-xvist.

Mötet var behörigen utlyst och dagordningen godkändes, såväl som 3 nr 11. Stadgeändringsförslag som efter några smärre ändringar även godkändes så ock även rassa-rapporten och revisionsberättelsen lades till handlingarna.

Ansvarsfrinet för styrelsen be-viljades.

Av årsberättelsen framgick att Hembygdsgillet haft en mycket aktiv verksamhet under år 1972.

Bl.a. har en clockstapel till vällingklockan och en ny vinds-trappa blivit uppsatta på Logen, nya grindar vid entréen, tillver-kade och uppsatta av Alexis Blom-berg så ock den nya lyktan vid parteringsplatsen. Vidare har fle-ra underhållsarbeten på byggnader blivit utförda.

Trädgårdstorp har varit livligt besökt under året, bl.a. av:

Stockholms Stads Namnberednings-kommitte som vid studiebesök i Bot-kyrka kommun även gjorde ett besök vid Trädgårdstorp, kommunens kom-munalanställda personal i anslut-ning till studiefärd runt Botkyrka, Kulturella Ungdomsrörelsen i Stock-holm, Södertörn Biodlare, Folk-danslaget Träskogillet med gäster från Karlsruher Volkstanzkreis från Stuttgart i Tyskland. Bland Gillets större händelser kan näm-nas: Valborgsmässofirandet vid Trädgårdstorp, Hembygdens Dag där man fick se hur det gick till i Gamla tidens hantverk, Midsommar-fest med ca 3000 besökare, En bussfärd i Botkyrka-bygden den för-sta i serien "Lär känna din hem-bygd" En bussfärd till Värmland med besök i Gammelvala i Brunsög, En Ålandsresa tillsammans med KUR.

Också pr buss. Flera Gillesaftnar på Logen i festkommitténs regi. Julmar-tiad, Luciafest, och Nyårsvaka.

Gilletts medlemsblad Botvidsbygden har utkommit i 3 nummer.

Inom Fornminneskommittén vars råd-givande ledanot är Erik Castegren har man med intresse följt arkeolo-gernas utgrävningar i Norra Botkyrka.

Årsberättelsen i "Ord och Bild" har utförts i Georg Malmqvists regi.

Bilder till såväl Årsberättelsen som till Bildarkivet har fotografe-rats av Bertil Dahlof, Arkivet har nu 313 bilder av det forna Botkyrka. Bildarkivet har också varit föremål för visning vid Botkyrka Hantverks-förenings "Mässa 72" och en utställ-ning kallad "Botkyrka från forntid till nutid".

Spelmanslaget har under Lennart Stenbäcks ledning haft sina övningar på Logen i regel den tredje söndagen i varje månad.

Folkdanslaget med Nils Gandin och Lars Ax som instruktörer har haft följande uppvisningar och medverkat i Alfa-Lavals tre julfester för per-sonalens barn i Tumba. Gillets Hem-byggsdag vid Trädgårdstorp. Slagsta-stolas sista avslutning, Midsommar-festen vid Trädgårdstorp, Foretäll-berget i Södertälje, Deltagit i Sven-ska Ungdomsringens Stockholmsdistrikts spelmansresa till södra Tyskland där uppskattade framträdanden gjordes på flera platser. Laget har också delta-git i folkdansträffar vid Jäter, Smedjebacken, Tierp, Hedemora, Bor-länge och Bollnäs.

Gilletts folkdansmusik har under å-ret utövats av:

Lennart Stenbäck, Valdemar Karlsson, Helge Jobs, Berndt Carseberg, Curt Carlsson, Olle Sahlström och Allan Ljungdahl.

Gilletts biodling har under året skötts med all neder av Alexis Blom-berg.

Gilletts kursverksamhet: Fortsätt-ningskurs i gammaldans i Tumba un-der ledning av Gunnar Lindström inal-les 70 deltagare. Medlemmar i Gillet har också deltagit i kurser såsom. Dräktkurs, Polskekurs, Leksledarkurs, Kurs för föreningsfunktionärer samt Nalbindningskurs.

DEN NYA STIFTELSEN OCH KOMMITTÖRNA FICK FÖLJANDE SAMMANSÄTTNING:

Ordförande, Gunnar Lindström
Sekreterare, Inger Hultman
Kassör, Gunnar Avelin
V.ordf. Sven-Gunnar Broström
V.sekr. Ingrid Avelin
Styrelsesuppl. Björn Falk och
Arne Mattsson

Revisorer: Lars-Erik Hultman och
Bernt Lundström

Revisorsuppl.: Lennart Stenbäck
och Els-Britt Sellin

Folkdansledare: Lars Ax och Nils-
Gunnar Holmkvist

Juniorledare: Gunnar Lindström
och Jan-Olov Engkvist

Sportledare: Ingrid Avelin och
Nils-Gunnar Holmkvist

Arkivarier: Georg Malmkvist och
Sven-Gunnar Broström

Redaktion för
"Botvidsbygden" Georg Malmkvist,
Inger och Björn Falk

Dräktråd: Eva Sandin och
Inger Hultman

Fornminnes-
kommittén Erik Castegren,
Georg Malmkvist,
Sven-Gunnar Broström,
Bertil Dahlby,
Alexis Blomberg och
Emmy Blomberg.

Trädgårdstorps-
kommittén: Alexis Blomberg,
Gunnar Avelin,
Georg Malmkvist,
Nils Söderberg,
Nils-Gunnar Holmkvist,
Eva Sandin och
Ingegerd Lindström.

Festkommitté: Ingrid Söderberg,
Ingegerd Lindström
Torbjörn Palm.

Studieledare: Lars-Erik Hultman,
supl. Kerstin Furuliden

Jubileumscom. Gunnar Lindström
(25 år) Eva Sandin och
Lars-Erik Hultman.

Valberedningsk. Lennart Stenbäck,
Els-Britt Sellin,
Jan-Olov Engkvist.

Spelmansl.com. Lennart Stenbäck,
Birgitta Eldebring,
Georg Malmkvist.

Förtjänste-
teckenkommitte. Georg Malmkvist
Eva Sandin och
Lennart Stenbäck.

Efter avslutade förhandlingar serverades kaffe under det man diskuterade vårens program etc.

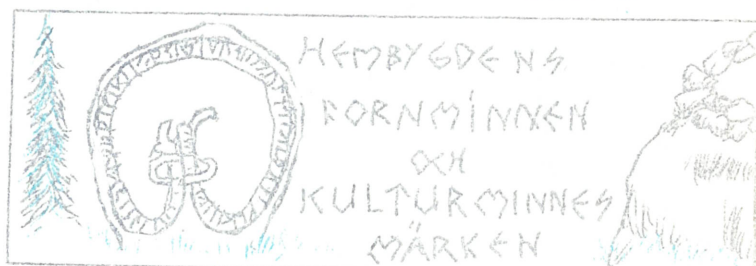
G. M.

VI HÄLSAR NYA MEDLEMMAR I VÅR HEMBYGDSGILLE: VÄLKOMNA:

Max Carlsten,	Tumba
Curt Carlsson,	Tumba
Gunnel Carlsson,	Tumba
Herbert Carlsson	Tumba
Olle Sahlström	Tullinge
Elsie Karsbrink	Tullinge
Marie Karsbrink	Tullinge
Eva Karsbrink	Tullinge
Gun Mckenäs	Tullinge
Hans Stenbäck	Huddinge
Viveka Grut	Stoc ch olm
Elsa Johannesson	Arvika
Gjell Johansson	Järna

Susanne Lundström fick fel
adress i föregående nummer
Enstede skall vara Huddinge

Inom Botkyrka Hembygds gille
är tilltalsordet Du.

På stenåldersboplatsen vid
Eklundsbov (intill F 13) hittade jag
i slutet av förra året en så kallad
knacksten av röd porfyr. Denna typ
av porfyrknackstenar är i dessa trak-
ter ett vanligt fynd på boplatser
från äldre stenåldern (5000 - 3000
f.kr.)

Tidigare har jag hittat ett 50-
tal knackstenar på boplatser inom
Grödinge och Sorunda socknar. Trolli-
gen har knackstenarna använts till
att genom bultning forma trindyxor
som under denna period var den van-
ligaste förekommande yxtypen.

Even-Gunnar.

BRONSNYCKEL
700-300 talen

Upphittad i
grav vid
Slagsta

Förstoring av
FÅGELNÅL

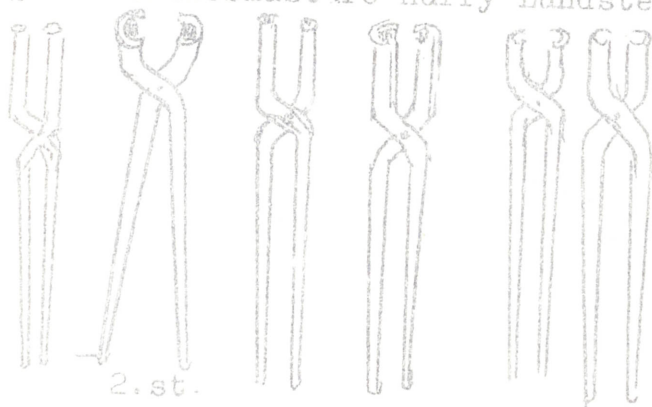
från
Vendeltid
600-700-
talet

Upphittad i
grav vid
Alby.

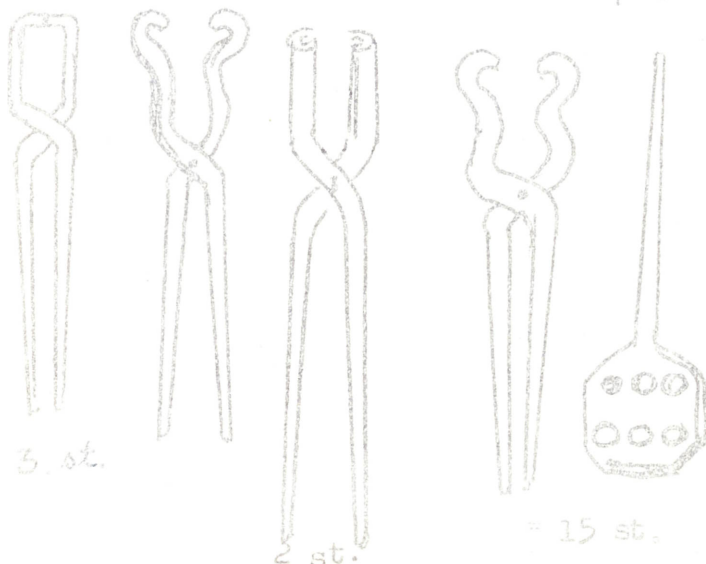
Sven-Gunnar.

Gåvor.

25-11-72 Aldriga smidesverktyg
från A.B. Separators
smedja i Stockholm. (Alfa Laval)
genom smidesmästare Harry Lundstedt.

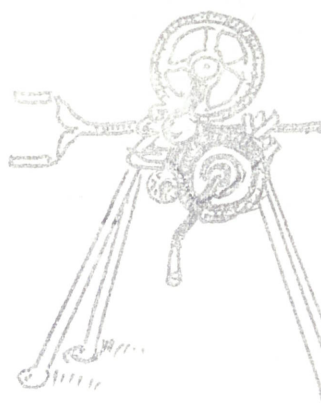
2. st.

3. st.

2 st.

= 15 st.

15-3-73

Maskin för
bocning av
hjulringar.

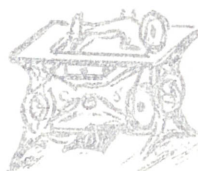
Gåva från Alby
gård

Lantb. Klas
Billingskog.

10-2-73

Gipsmodell av L.M.
Ericsson ladugårds-
anläggning vid Alby
genom Lantbr. Klas Billingskog.

30-10-72 Symaskin,
tysk tillv. gava av
herr o fru Erik Gustav
Andersson. Tullinge.

BÖCKER den 15-2-73.

från Biblar David Lindström

Signe Hebbes av Hildur Dixelius-
Minnen. Brettner.

Svenska Turistföreningens årskrift
1959.

Levnadsminnen av Herman Säterberg
1896.

Svedish Archaeological Bibliografi
1933-1943 av Sverker Jansson och
Olof Vessberg. Wiksells, Uppsala.

Känner du Landet av Prins Vilhelm

Originalteckning av Signe Hebbes moder.
tecknaren okänd.

Fotografi av Signe Hebbe. Malmö

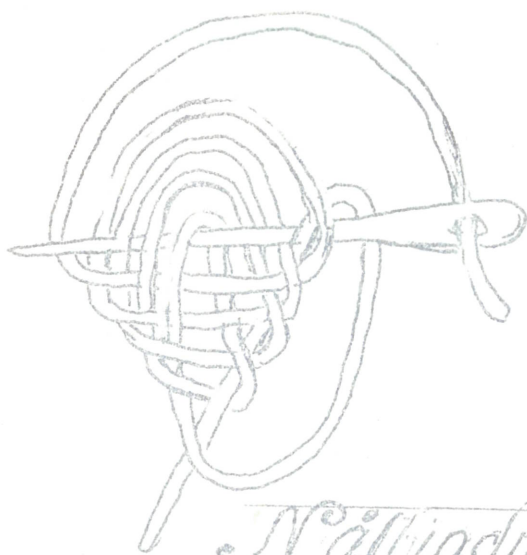

2-1-73

Mattvarp av fru Sybille
Didon, Tullinge.

Stt varmt tack
till alla givare.

Styrelsen.

Nålbindning

en rolig hemslöjd.

Intresset för den gamla tekniken nålbindning har ökat inte bara i södra Norrland, den har obrutna traditioner, utan också i övriga delar, av landet.

Det är naturligt eftersom den ger både trevlig sysselsättning och ett mycket användbart resultat i form av vattenavstötande, starka sockor och vanter för utearbete och friluftsfolk. Dessa egenskaper beror i första hand på ulltyperna i de garner, som man under ett flertal år provat sig fram till.

Teckniken är ålderdomlig och har tidigare haft stor spridning här såväl som i andra länder. Det tidigaste fynd i Sverige är en vante man funnit i Åsele mosse i Västergötland. Genom pollenanalys har man kunnat tidsbestämma den till yngre järnåldern.

(Uppgifterna ur Märta Brodén's handledning.)

EN NÅLBINDNINGSKURS har ägt rum vid Trädgårdstorp den 24 och 25 februari under ledning av Ingegerd Lindström.

Kursen som kanske var både knäpig och knepig uppskattades dock av de 21 deltagare som var med om att lära sig den gamla hemslöjden.

Georg

Spelmanslaget

Ett besök hos Gillets Spelmanslag på Logen den 13 mars.

Det var en glädjande anblick att möta så många nya ungdomar i Spelmanslaget. Lennart Stenbäck hade lyckats bra med vårens andra spelövning.

Nybörjare som följde med på noterna var: Marie Karsebrink, Birgitta Eldebring, Hans Stenbäck, Bernt Lundström, Olle Sahlström och så de som hunnit längre på skalan på folkmusikens område voro förutom Lennart Stenbäck, Bernt Carseberg, Helge Jobs, Valle Karlsson, Curt Carlsson, Dalke Olenius, och Barbro Fällman.

Dagens övningsprogram var bl.a. följande:

Gånglåt av Peter Blomberg.

Slängpolska från Torp

Femörespolskan av Kjell Vigren

Schottis av Gustav Vetter.

Schottis n:r 3 av C. Lindblom 1896

Rejmyre

Schottis n:r 4 av

"

"

Mazurkalin efter Ernst Abrahamsson

Långbackajans polka.

Tumbapolkan, musik av "Tumba-Valle" Karlsson.

=====

Nästa spelövning blir på logen söndagen den 15 April kl. 13.

G.M.

Elisabeth

Elisabeth

Järfälla Folkdansgille

Teatergruppen önskar låna såväl manliga som kvinnliga kläder ifrån 1920-talet till sin pjäs. Man behöver även ett gammalt snörliv, som ingår i handlingen. Den som kan låna ut något i den stil arten bedes kontakta Ingrid Söderberg telef: 0755/18132

Kvartalsmöte hålles på logen den 8 april kl 12.00.
Som förtäring serveras våflor.

MÄNISKONES ALDER

Nascens (när du födes)

Lyft upp ditt huvud och se dig om
hur du först hit till världen kom,
tänk på det alla tida.
Gud skapte människan med ett ord,
svag och öm kom du här fram på jord,
med kroppens lust ett strida.

Hembygdens dags program håller nu på att utformas av: Styrelsen Fornminneskommitten och Festkommittén.

Följande medverkar i festprogrammet:

Spelmanslaget.

Kommunalstyrelsens Ordf. Erik Nilsson.

Folkdanslaget

Botvidskören.

Vissångaren Nils Ivebo

Hantverk:

Smedjan i funktion

Skomakeri

Korgmakeri

Keramik

Papperstillverkning

Vävning

Spinning

Kardning

Stickning

Knyppling

Näversöm

Frivoliteter

Träsvarvning

Brödbakning i torpet Slätten

Kaffe- ----- servering
på Logen

Försäljning av polkagrisar

Redaktion. Domherrestigen 2
14600 Tullinge.

Georg Malmkvist Tel. 7781711.

Björn o Inger Falk Tel. 0755/
66563.